

***Seniorenraad Lokeren
Memorandum
Gemeenteraadsverkiezingen
2012***

Inhoudsopgave

<i>I. Vooraf</i>	3
<i>II. Vaststellingen en gegevens</i>	4
1. Samenstelling bevolking	4
2. Pensioenen	4
5. Zorgvoorzieningen.....	5
6. Wonen en woningen	6
7. Van zorgverzekering tot THAB	7
<i>III. Uitgangspunten en Aanbevelingen</i>	8
1. Wonen.....	8
Aanbevelingen	8
2. Zorg	9
Aanbevelingen	10
3. Veiligheid	10
3.1. Veiligheid in en om de woning.....	10
Aanbevelingen	11
3.2. Veiligheid in de openbare ruimte	11
3.2.1. Verkeersveiligheid.....	11
Aanbevelingen	11
3.2.2. Onveiligheidsgevoel	12
Aanbevelingen	12
4. Mobiliteit	12
4.1. Algemeen mobiliteitsplan voor Lokeren	13
Aanbevelingen	13
4.2. Doorgaand verkeer – verkeer naar en van bedrijfszones.....	14
Aanbevelingen	15
4.3. Interne mobiliteit	15
Aanbevelingen	16
4.4. Openbaar vervoer	17
Aanbevelingen	17
4.5. Ook dit nog... ..	17
Aanbevelingen	18
5.1 Uitgangspunten.....	18

5.2 Enkele belangrijke aspecten	18
Aanbevelingen	19
5.3 Cultuurbeleidsplan.....	20
Aanbevelingen	21
6. Participatie	22
Aanbevelingen	23
6.2 Educatieve Participatie	23
Aanbevelingen	23
6.3 Culturele Participatie	24
Aanbevelingen	24
6.4 Sportparticipatie	24
Aanbevelingen	24
6.5 Politieke/bestuurlijke participatie	25
6.5.1.Rechtstreekse Participatie.....	25
6.5.2.Onrechtstreekse Participatie	25
Aanbevelingen	25
7.1. Enquête	27
Aanbevelingen.....	28
<i>IV. Samenstelling seniorenraad.....</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

I. Vooraf

De geleidelijke vergrijzing van de bevolking is een gegeven met een grote impact op het reilen en zeilen van onze maatschappij. Het is één van de grote uitdagingen voor de komende jaren.

Al heeft Lokeren, in vergelijking met veel andere steden en gemeenten, een jongere bevolking ... de vergrijzing slaat ook hier toe. Dit brengt met zich mee dat de komende gemeentebesturen de nodige beleidsaandacht zullen moeten schenken aan deze evolutie.

In 2005 gaf de OESO in zijn doorlichting van België al aan dat “de voornaamste uitdaging voor de openbare besturen het zich voorbereiden is op de demografische veroudering van de bevolking “. De gemeenten en O.C.M.W. ’s bevinden zich in de eerste lijn om de maatschappelijke gevolgen van deze evolutie op te vangen.

Huisvesting, mobiliteit, veiligheid, participatie, eerstelijnszorg, bevorderen van het sociale weefsel enz. zijn domeinen waar een lokaal bestuur een aanzienlijke rol kan spelen en impact kan hebben.

Met dit memorandum wil de Lokerse Seniorenraad haar inzichten formuleren, teneinde de stem van de “ervaringsdeskundigen” aan bod te laten komen.

Hierbij vertrekken wij vanuit een aantal vaststellingen en gegevens. In een tweede deel formuleren wij dan de uitgangspunten die een senior-vriendelijke stad in acht moet nemen, om deze daarna te concretiseren in een aantal die van belang zijn in de Lokerse context.

II. Vaststellingen en gegevens

Bij de samenstelling van dit memorandum lieten wij ons onder meer leiden door volgende gegevens:

1. Samenstelling bevolking (bron: socio-demografisch profiel Lokeren, Dexia)

Lokeren heeft een relatief jonge bevolking

Bevolking 2008	Lokeren	Vlaanderen
jonger dan 15 jaar	18,1	16,1
van 15 tot 64	66,7	66
65 jaar en meer	15,2	17,9
TOTAAL	100	100

In Lokeren zijn er dus nog meer kinderen dan ouderen.

In Vlaanderen is dat ondertussen omgekeerd.

Het neemt niet weg dat ook in Lokeren de veroudering in sneltempo toeneemt.

Volgens de prognoses zullen we in 2025 – dat is twee gemeenteraadsverkiezingen verder – nog 15,5 % kinderen hebben tegenover 21,6 % ouderen.

Belangrijk is hier ook het verschijnsel van de veroudering binnen de veroudering: Het aantal 80-plussers binnen de groep ouderen neemt volgens de prognoses in de periode 2010 tot 2020 met een kwart (=25 %) toe.

In absolute cijfers betekent dat voor Lokeren:

80plus in 2010	1557
80plus in 2015	1802
80plus in 2020	2075

De gemeentebestuurders van de komende legislatuur moeten dus rekening houden met een zorgaanbod dat minstens gelijkloopt met die groei ...

2. Pensioenen (bron: Rijksdienst voor Pensioenen)

In 2008 telt Lokeren 5887 begunstigden van een pensioen of van een inkomensgarantie/gewaarborgd inkomen voor ouderen. (gegevens ambtenaren niet gekend).

Het gemiddeld maandelijks bedrag dat ze ontvangen ziet er niet erg riant uit:

Gemiddeld pensioen in Lokeren	2008
Werknemers	766,9€
Zelfstandigen	434,4€
IGO/gewaarborgd inkomen	291,8€

Vergeleken met Vlaanderen is er hier een opmerkelijk verschil voor wat betreft de gepensioneerde werknemers: in Vlaanderen is het op datzelfde moment 833,2€ wat – op een dergelijk beperkt bedrag – 66€ meer is per maand.

Wetende dat pensioenen in ons land tot de laagste van Europa behoren, zouden wij er nog kunnen aan toevoegen dat de pensioenen in Lokeren tot de laagste in Vlaanderen behoren.

3. Stemgerechtigden

Met de cijfers van het rijksregister komen we op 39177 inwoners op 1 januari 2010. Als wij daar de -18 jarigen van aftrekken bekomen we 30.669 kiesgerechtigden.

Hierin vertegenwoordigen de 60-plussers 8.502 personen, zodat wij kunnen stellen dat deze groep nu al 27,72 % van het Lokers kiezerspubliek uitmaakt, zijnde ruim meer dan 1 op 4.

4. Burgerlijke staat

De gegevens betreffende burgerlijke staat leren ons dat er bij de 5872 65-plussers in Lokeren 1783 weduwen / weduwnaars leven, verdeeld als volgt:

Weduwen / weduwnaars	man	vrouw	totaal
65 - 79 jaar	204	757	961
80 jaar en meer	161	661	822
TOTAAL	365	1418	1783

Bij de groep 65 – 79 jaar gaat het hierbij om 21,8 % van de ouderen

Bij de groep boven de 80 jaar loopt dat op tot 55,9 %

Alles dooreen spreken wij over precies 30 % van de ouderen bij wie het wegvallen van een partner het risico op vereenzaming essentieel doet toenemen.

5. Zorgvoorzieningen

5.1 Rusthuizen

In Lokeren zijn 398 woongelegenheden erkend, waarvan 302 bij het OCMW en 96 in een VZW. Gezien de programmeringsnormen worden geen bijkomende woongelegenheden meer erkend.

5.2 Serviceflats

Voor Lokeren zijn nog maar 66 van de 183 programmeerbare serviceflats voorzien. Er is dus nog plaats voor de realisatie van 117 nieuwe.

Het aantal dienstencentra is in Lokeren nihil

Erkende dienstencentra	Lokeren	Vlaanderen
VZW	0	19
Publieke sector	0	141
TOTAAL	0	160

5.3 Centra voor kortverblijf

Door overprogrammatie van woongelegenheden voor kortverblijf is er geen ruimte om extra plaatsen te voorzien. WZC Ter Durme beschikt over 6 plaatsen. WZC Hof ter Engelen telt er 9.

5.4 Thuiszorgvoorzieningen (bron: socio-demografisch profiel Lokeren, Dexia)

Tabel: Het aantal gepresteerde uren gezinszorg en poetshulp

Lokeren	Publieke sector	%	VZW	%	TOTAAL
Gezinszorg	0	0	74.934	63,1	74.934
Poetshulp	21.550	100	43.737	36,9	65.287
Totaal	21.550	100	118.671	100	140.221

Aantal uren per inwoner	Vlaanderen	Lokeren
Gezinszorg	2,28	1,98
Poetshulp	1,35	1,72
Totaal	3,63	3,7

Wat de gemiddelde gebruikersbijdrage per uur voor gezinszorg (openbare diensten) voor 65 jaar en meer betreft zijn er geen cijfers voor Lokeren afzonderlijk.

Voor Vlaanderen is dat 3,41 €

5.5 Centrum voor dagverzorging

Ter ondersteuning van de ouderen die thuis verzorgd worden biedt een dagcentrum de mogelijkheid ouderen overdag op te vangen. Man kan er deelnemen aan diverse ontspanningsmogelijkheden en kan er gebruik maken van gezins- en huishoudelijke verzorging.

Deze voorziening bestaat niet in Lokeren: voor de dichtst bij zijnde voorziening is men aangewezen op het Passantenhuis in Dendermonde en Temse.

6. Wonen en woningen

Lokeren is een stad met twee snelheden. Wat in Lokeren opvalt, is enerzijds een stadskern met veel oude woningen en een verarmde bevolking. Ook de leegstand van winkels en horecazaken is hier problematisch. Anderzijds stellen wij vast dat er nieuwe verkavelingen met hedendaagse woningen tot stand komen buiten de stadskern die veel nieuwkomers aantrekken.

Op het vlak van sociale huisvesting kan Lokeren behoorlijke cijfers voorleggen wanneer wij vergelijken met de andere gemeenten in Vlaanderen. Lokeren beschikt over een totaal van 1540 sociale huurwoningen, wat neerkomt op 1 per 26 inwoners. Daarmee neemt Lokeren de 23ste plaats in op 308 Vlaamse gemeenten (cijfers VMSH, 2010).

Anderzijds dient gesteld dat slechts 4 panden verhuurd worden als bejaardenwoningen. De andere oorspronkelijke bejaardenwoningen beantwoorden niet meer aan de huidige normen en worden ondertussen ook verhuurd aan jongere mensen.

Na realisatie Brugstaat, Zelestraat en Argo zullen 135 woningen voorbehouden zijn aan bejaarden.

Niettegenstaande de relatief vele sociale woningen blijft er het knelpunt van de betaalbare huurwoningen. Doordat Lokeren betreffende sociale huisvesting al boven het gemiddelde zit zal er de eerstvolgende jaren geen oplossing van het probleem komen vanuit die richting. De wachtlijst van kandidaat huurders zal dus normaal gezien nog toenemen.

De armoedefiche Waasland van de provincie Oost-Vlaanderen maakt duidelijk dat het hier over een belangrijke groep mensen gaat:

Aantal huishoudens met gezinshoofd 60+ dat eigenaar is	3239	70 %
Aantal huishoudens met gezinshoofd 60+ dat huurder is	1412	30 %
TOTAAL	4651	100 %

7. Van zorgverzekering tot THAB

Aantal 65+ met bijdrage zorgverzekering	833
Aantal 60+ met omnio-statuu	597
Aantal IGO / GIB	363
Aantal THAB	387

III. Uitgangspunten en Aanbevelingen

1. Wonen

Wij moeten er naar streven dat ouderen zolang als ‘menswaardig’ mogelijk is, zelfstandig thuis kunnen blijven wonen in hun vertrouwde omgeving. Ook wanneer er zorg nodig is moet de zelfredzaamheid voorop staan. Elke verhuizing wordt ervaren als het opgeven van een stuk identiteit.

Gezien de meeste ongevallen in en om de woning gebeuren is een blijvende aandacht voor de fysieke woonveiligheid noodzakelijk (ongevalspreventie e.d.). Woonkwaliteit heeft ook te maken met een leefbare woonomgeving. Bewoners die zich onveilig voelen in hun woonomgeving neigen nogal eens om zich minder buitenhuis te bewegen, sociale contacten te leggen, groeiend wantrouwen en dreigen te vereenzamen.

Willen wij op het niveau van de gemeente meehelpen aan de bestrijding van armoede bij ouderen, dan is het beschikbaar zijn van betaalbare aangepaste woningen heel belangrijk.

Aanbevelingen

1. Levenslang en duurzaam bouwen

Bij het ontwerpen en bouwen van woningen moet meer rekening gehouden worden met het concept levenslang en duurzaam wonen. Het gegeven dat mensen ouder worden, soms minder mobiel en zelfs mindervalide kunnen worden m.a.w. meegroeit wonen. Dit zou eigenlijk een aanbeveling moeten zijn bij de behandeling van bouwvragen en een sensibilisering van lokale bouwactoren zou lovenswaardig zijn. De sociale huisvestingsmaatschappijen zouden hier zeker het voorbeeld kunnen geven.

2. Renovatie oude (kleine) woningen

Lokeren heeft veel oude (en kleine) woningen, een gevolg van het sociaaleconomische verleden van de stad. Deze oude woningen worden vaak door ouderen betrokken. en zijn niet altijd aangepast aan de huidige kwaliteitsnormen. Voor deze woningen zou moeten nagegaan worden in welke mate ze (nog) aanpasbaar zijn. Er zou een inventaris van het woonpatrimonium moeten opgemaakt worden.

Het stadsbestuur zou op een gerichte manier de eigenaars moeten informeren, adviseren en begeleiden i.v.m. het aanpasbaar maken van hun woning en hiervoor een aanpassingspremie ter beschikking moeten stellen wat van toepassing is in meerdere steden en gemeenten.

Ook op het vlak van energiebesparende maatregelen kan het stedelijk beleid een rol spelen. Dit kan bv. aan de hand van een praktische checklist. Hierbij zouden deze personen ook moeten bijgestaan worden bij het aanvragen van de bestaande premiestelsels, tussenkomsten e.d. Wanneer voor deze woningen bepaalde tussenkomsten niet kunnen verkregen worden, zou het stadsbestuur hier een tussenkomst moeten kunnen geven.

3. Terug naar een leefbare stadskern

Wij kunnen er niet omheen dat de oude stadskern aan kwaliteit inboet. Winkels verdwijnen, (bv. hoeveel bakkers zijn er de laatste 10 jaar verdwenen?), bovenruimtes worden vaak niet bewoond. Voetpaden en straten liggen er niet bij zoals het hoort. Onveiligheidsgevoelens leven. Deze gevoelens mogen niet ontkend worden en er zouden veel meer inspanningen moeten gebeuren om ook in het oude stadscentrum de kwaliteitsbevorderende maatregelen te nemen.

4. Betaalbaar huren

Er zijn te weinig betaalbare huurwoningen beschikbaar voor mensen met een bescheiden inkomen. Deze kwetsbare groep moet meer ondersteund worden zodat deze in staat is een voldoende kwaliteitsvolle woning te betrekken. Wij denken hierbij aan huurtussenkomsten, sociale verhuurdienst, eventueel i.s.m. andere gemeenten in het Waasland. Dit zou een prioritaire doelgroep moeten zijn voor het beleid ter zake.

5. Samenleven

De kwetsbare groepen dreigen soms ook de dupe te worden van de instroom van mensen uit buurgemeenten (cfr de te zwakke verblijfsvoorwaarden voor sociale woningen). Ze kunnen vaak ook niet op tegen de snel groeiende groep mensen van vreemde origine.

De lokale besturen zijn onvoldoende gewapend om er voor te zorgen dat er een gezonde sociale mix ontstaat in de buurten. Een duidelijk signaal naar onze vertegenwoordigers bij de bevoegde overheden is noodzakelijk.

2. Zorg

Om de zorgbehoevende ouderen het best te kunnen bijstaan en tegemoet te komen aan hun wensen en noden, moet binnen de gemeente een geïntegreerd aanbod van residentiële- en thuiszorg voorzien te worden.

Ouderen vragen dat lokale overheden de ouderenzorg organiseren vanuit de zorgbehoeften van de individuele zorgvragers, hun mantelzorgers en naaste familieleden. Een vraaggestuurd beleid vormt dus de basis voor het zorgaanbod.

De wachtdiensten voor huisartsen en andere zorgverleners (b.v. apothekers) zijn niet steeds voldoende op elkaar afgestemd.

De Vlaamse regering kiest er voor om in de zorg voor ouderen de thuiszorg (met een focus op de mantelzorg) verhoudingsgewijs sterker te laten toenemen dan de intramurale opvang. Deze verschuiving naar thuiszorg vereist een structurele ondersteuning van de mantelzorgers en dit op permanente basis.

Van uit de thuiszorg ondersteunende functie zijn de lokale dienstencentra zeer belangrijke actoren om ouderen te helpen zo lang mogelijk hun zelfstandigheid en hun integratie in de gemeenschap te behouden.

Aanbevelingen

Het gemeentebestuur moet zijn coördinerende functie betreffende het zorgaanbod naar behoren invullen. Samenwerking tussen de verschillende informele zorgpartners vormt daarbij de beste garantie voor de organisatie van een efficiënt zorgnetwerk rondom zorgbehoevende ouderen. Met mensen die aan huis komen een informeel overleg starten: wit-geel kruis, thuisverpleegkundigen, eigen thuiszorgdiensten, mantelzorgers, postbodes, huisartsen, kinesisten, ...

Het lokale bestuur moet voldoende praktische en financiële middelen voorzien om de vorm van ondersteuning van het zelfstandig thuiswonen te bevorderen. We denken hier bij voorbeeld aan een dagopvangcentrum als wenselijke aanvulling op de mantelzorg. Het is inderdaad zo dat ook de meest geëngageerde mantelzorger maar kan volhouden als professionelen af en toe bijspringen. Een dagopvangcentrum biedt hier mogelijkheden: de oudere kan er meermaals per week naartoe; naast zorg, maaltijden en opvang is er ook een aanbod aan revaliderings- en ontspanningsmogelijkheden. We stellen vast dat van de 102 plaatsen waar het Waasland recht op heeft er in 2011 nog maar 37 gerealiseerd zijn.

Door de gemeente en de zorgverstrekkers moet blijvend geïnvesteerd worden in het aantrekken van voldoende gekwalificeerd zorgpersoneel, in het organiseren van opleidingen en bijscholingen en in het voorzien voor voldoende zorgaanbod. Het OCMW kan in het kader van zijn wettelijke opdracht om de nodige dienstverlening te voorzien hierbij het voortouw nemen. Een grondig vooronderzoek is bij het nemen van beslissingen onontbeerlijk.

Concreet dienen alle actoren binnen de gemeente te voorzien in een toereikend aanbod van voorzieningen. In vergelijking met andere gemeenten stellen wij vast dat een aantal initiatieven niet bestaan in Lokeren. Wij denken hier onder meer aan dagverzorgingscentra, dagopvang, nachtopvang, boodschappendienst enz. het waarom van het ontbreken van deze diensten is ons onbekend. Het openbaar lokaal initiatief dient oog te hebben voor de tekorten die niet spontaan door privé initiatieven ingevuld worden en toch noodzakelijk zijn. Door de uitbreiding van de bevolking moet het beleid zich ervan bewust worden dat Lokeren meer en meer naar een centrumstad evolueert.

Het is belangrijk om over goed uitgebouwde wachtdiensten voor huisartsen en andere zorgverleners te kunnen beschikken die op elkaar afgestemd zijn, zodat men na een doktersbezoek geen te lange afstand moet afleggen voor de nodige medicijnen

3. Veiligheid

3.1. Veiligheid in en om de woning

Het is algemeen bekend dat de meeste ongevallen gebeuren in en rond de woning (met dodelijke afloop en/of zware kwetsuren die levenslange gevolgen hebben zoals invaliditeit, beperking van het bewegingsapparaat door een zware val enz.). Uit diverse onderzoeken blijkt dat ouderen op dit vlak een bijzonder kwetsbare groep vormen.

Aanbevelingen

Preventie kan hier een grote spelen (zie initiatieven die het seniorenoverleg in het verleden heeft georganiseerd)

Vele preventieve ingrepen in de woning zijn vaak niet zo duur. Wij verwijzen hierbij ook naar het hoofdstuk over wonen.

Er moet meer aandacht besteed worden aan sneeuw ruimen. Een sensibiliseringsactie zou kunnen leiden tot meer burgerzin. In appartementsgebouwen zouden afspraken kunnen gemaakt worden en er dient te worden nagegaan wat wij als stad kunnen doen voor mensen die zelf niet meer in staat zijn om dit te doen. Recentelijk heeft het OCMW een eerste stap in deze richting gezet. Het initiatief om PWA-ers in te schakelen sluit aan bij deze aanbeveling

Betere en duidelijker communicatie i.v.m. sneeuw ruimen, zoals het vermelden van de sneeuwtelefoon bij de noodnummers , eventueel via een apart blad bij de twejaarlijkse infogids over Lokeren. Ook de voorwaarden beter toelichten.

De overheid heeft een voorbeeldfunctie en zou zelf sneeuw moeten ruimen op de voetpaden voor de openbare gebouwen (stadhuis, politie, museum, bibliotheek, cultureel centrum, zwembad, sporthal...).

3.2. Veiligheid in de openbare ruimte

3.2.1. Verkeersveiligheid

Het onverantwoorde rijgedrag en het racen van groepen autobestuurders vormen een gevaar voor de maatschappij in het algemeen en voor de zwakke weggebruikers in het bijzonder. en vergroten het onveiligheidsgevoel. De werken aan de markt hebben de verplaatsing van dit racen naar andere delen van de stad en er buiten mee in de hand gewerkt. Ook 's nachts wordt er rodeo gereden! Wij denken hier aan de gevallen met dodelijke afloop in de buurt van Lokeren die de laatste maanden in het nieuws gekomen zijn

Vele inwoners zijn van oordeel dat hiertegen veel te laks wordt opgetreden door de overheid. Wij verwijzen hier ook verder naar punt 4 (mobiliteit).

Aanbevelingen

Een strengere beteugelen van overtredingen is aangewezen.

Kan de rol van het GAS opnieuw bekeken worden i.f.v. bovenstaande?

3.2.2. Onveiligheidsgevoel

Het in 1.2.1. onverantwoord rijgedrag van een bepaalde groep autochauffeurs draagt ongetwijfeld bij tot onveiligheidsgevoel. Wij vragen ons ernstig af of al deze chauffeurs en voertuigen wel in orde met de bestaande wetgeving (verzekering, uitrusting, technische controle, enz.)?

Wordt de kleine criminaliteit niet teveel gebagatelliseerd? Wordt dit voldoende ernstig genomen door het beleid en door de politie? Vaak worden kleine misdrijven niet meer aangegeven omdat slachtoffers ervaren dat het toch niets opbrengt; gevoel van machteloosheid en gelatenheid.

Hoe ervaren de ouder wordende inwoners het al dan niet terechte onveiligheidsgevoel? Ze leven tenslotte meer dan de meeste andere inwoners dagdagelijks in de stad.

Worden deze gevoelens ernstig genomen? Of volstaat het om hier en daar wat camera's te plaatsen?

De grote en toenemende instroom van mensen uit andere landen en de wooncultuur van sommige jongeren uit onze samenleving maakt het samenleven er niet gemakkelijker op en kan voor fricties en problemen zorgen.

Mensen die al hun leven lang in bepaalde (nu concentratie-) buurten wonen, voelen zich soms een vreemde worden. Bij de bevolking leeft nogal eens het (al dan niet terecht) gevoel dat er op dit gebied soms met 2 maten en 2 gewichten wordt gewerkt.

Aanbevelingen

Het streven naar goed functionerende camera's is een eerste doelstelling om dit mede te realiseren.

Het uitbreiden van het dienstenpakket van de stadswachten is eveneens aan te bevelen.

Bij een duidelijke communicatie naar de bevolking neemt het onveiligheidsgevoel af.

Kleine criminaliteit ernstig nemen en er tegen optreden.

Het sneller herstellen van straatmeubilair en –verlichting dat beschadigd is door vandalisme.

4. Mobiliteit

Wij zijn zo vrij om hier ook te verwijzen naar het advies van de seniorenraad n.a.v. de renovatiewerken aan de markt van eind 2009

4.1. Algemeen mobiliteitsplan voor Lokeren

Er bestaat blijkbaar een mobiliteitsplan (2002) voor Lokeren, doch dit is vrij onbekend.

Wij vragen ons af welke mate dit plan consequent geconsulteerd en gevolgd wordt bij het plannen en uitvoeren van de verschillende wegenwerken?

Het gros van de verkeer aantrekkende functies te Lokeren bevindt zich in het stadscentrum, meer bepaald binnen de driehoek Stationsplein – Zand – Vrijheidsplein en op de verschillende bedrijventerreinen. Gezien heel wat verkeer deze sites als bestemming heeft, dient de multimodale bereikbaarheid ervan (auto, fiets, te voet, openbaar vervoer e.d.), prioritair te worden aangepakt.

Er mag van uitgegaan worden dat de verschillende bedrijventerreinen langs de E-17 een sterke toename van het verkeer, vooral op de N-47, met zich zal meebrengen en dit met mogelijke capaciteitsproblemen als gevolg. Ook de uitritten van winkelzones zijn problematisch geworden.

Bijna 70 % van het pendelverkeer gebeurt met de wagen.

Lokeren heeft een groot schoolnetwerk dat ook een belangrijk woon-school verkeer doet ontstaan. Ongeveer 70 % van dit verkeer komt uit Lokeren. Vaak is de veiligheid van de schoolier/fietser niet gewaarborgd.

Het openbaar vervoer heeft geen hoge frequentie en niet alle woongebieden en wijken worden (even goed) bediend. Het beantwoordt niet aan de normen van de basismobiliteit.

Heel wat schoolomgevingen vormen, soms mede door hun ligging, een knelpunt, vooral 's ochtends.

De coördinatie van openbare werken door verschillende openbare instanties (stad, provincie, Vlaamse gemeenschap, nutsmaatschappijen, ...) kan blijkbaar in Vlaanderen niet gerealiseerd worden.

Vele straten zijn in slechte staat. Verliest men door de focus op de markt niet teveel de andere verkeersknelpunten uit het oog?

Aanbevelingen

Alles is nu blijkbaar gericht op de heraanleg van de markt maar gebeurt dit wel voldoende geïntegreerd in een algemeen mobiliteitsplan? Deze nieuwe verkeerssituatie dient zo vlug als mogelijk geïntegreerd te worden in een algemeen mobiliteitsplan.

Een betere coördinatie van openbare werken door verschillende openbare instanties (stad, provincie, Vlaamse gemeenschap, nutsmaatschappijen) dringt zich op.

4.2. Doorgaand verkeer – verkeer naar en van bedrijfszones

Wil men het verkeer in het centrum ontlasten dan moet dit prioritair aangepakt worden.

Dit veronderstelt een gedegen kennis van het verkeer van en naar de bedrijvzones, een goede ontsluiting en bereikbaarheid ervan. Dit vergt uiteraard ook een goede **verkeers(be)geleiding** en dit vanaf de invalswegen (en liefst al vroeger). Dit is echter niet altijd het geval. Het gebrek eraan veroorzaakt veel gevaarlijke situaties zoals o.m. vrachtwagens die (al dan niet via GPS) plots in onaangepaste straten terechtkomen enz. . Een eerste stap in de goede richting is de bewegwijzering naar gratis of betalende parkings wanneer men de stad inrijdt.

Een ernstig probleem is het gegeven dat de noordoost- en oostzijde van de stad geen degelijke verbinding heeft met bv. de E-17 (tenzij via de op- en afrit Waasmunster, en/of een verbinding via de N-70 - met doordocht via de woonkern Bergendries–Tweebruggenstraat) en N-47 (die hierdoor capaciteitsproblemen kan hebben).

Er zijn plannen om een aantal kruispunten op de N-47 af te sluiten en/of grote rotondes te installeren. Anderzijds is er de vaststelling dat het woongebied ten zuiden van de N-47 een sterke expansie kent (Spoele, de verkaveling van de oude voetbalterreinen enz.). Een oud zeer in Vlaanderen, de lintbebouwing, wordt nog steeds geen of toch onvoldoende halt toegeroepen wat de vlotte verkeersdoorstroming hypothekeert.

De coördinatie van werkzaamheden liet ook hier nogal eens te wensen over. De al dan niet aangekondigde werkzaamheden in belendende straten en zelfs in de voor de omleiding voorziene straten veroorzaken geregeld heel wat bijkomende verkeersellende waarbij het zelfs voor de doorwinterde Lokeraar moeilijk is om na te gaan hoe een bepaalde bestemming kan bereikt worden. Laat staan de weg te moeten uitleggen aan een niet-Lokeraar.

Aanduidingen van omleidingen en dito verkeersinformatie is niet efficiënt en gebeurt soms te laat.

De verkeerssituatie op de Oudebruglaan en aan het kruispunt met de Martelarenlaan is nog meer problematisch geworden. De afstelling van de verkeerslichten is onvoldoende aangepast aan deze situatie (onvoldoende flexibel). Het is ook voor de fietsers een onaangenaam en soms gevaarlijk fietsen. Een pluspunt aan het verkeerspunt is wel de nieuwe verkeerssituatie voor doorgaand verkeer en rechts afslaan naar de Oudebruglaan voor het verkeer dat de stad inrijdt waardoor de doorstroom richting centrum vlotter verloopt.

Door het verbod, ter hoogte van de verkeerslichten aan de Brugstraat – Martelarenlaan, om links af te slaan richting kliniek, is het niet duidelijk (voor niet ingewijden) hoe het ziekenhuis kan bereikt worden.

De beperkte doorrijhoogte van een aantal spoorwegbruggen is soms te laat en onvoldoende efficiënt aangeduid (bv. Lokerhoutstraat, Verlorenbosstraat–Nijverheidstraat). Het vrachtverkeer rijdt regelmatig klem en moet dan rechtsomkeer maken met alle gevolgen van dien.

Aanbevelingen

Aanduidingen van omleidingen en dito verkeersinformatie kan efficiënter en vroeger plaatsvinden en dient ook rekening te houden met niet-Lokeraars die de binnenstad niet kennen.

De coördinatie van werkzaamheden moet aanzienlijk verbeteren en de communicatie hierover met de burger moet bijgestuurd worden. Het ter beschikking stellen van een telefoonnummer waar de burger zijn informatie zou kunnen ophalen en zijn klachten zou kunnen formuleren zou een stap in de goede richting kunnen zijn.

De afstelling van de verkeerslichten aan de Martelarenlaan/Oudebruglaan dient beter afgestemd te worden op de nieuwe verkeerssituatie en zou flexibeler moeten zijn. Om de toegankelijkheid naar het AZ Lokeren te verbeteren zou de bewegwijzering naar het AZ Lokeren moeten verbeteren en vroeger en op meerdere plaatsen te worden aangebracht.

De beperkte doorrijhoogte van een aantal spoorwegbruggen zou beter vroeger en efficiënter kunnen aangeduid worden (bv. Lokerhoutstraat, Verlorenbosstraat, Nijverheidstraat) om te vermijden dat vrachtverkeer klem rijdt en rechtsomkeer moet maken.

Het uitwerken van een algemeen onderhoudsplan van straten en voetpaden dringt zich op en zou gespreid moeten worden over meerdere jaren.

4.3. Interne mobiliteit (tussen de verschillende woon- en werkkernen van de stad)

Wij verwijzen hier nogmaals naar het advies van de Seniorenraad i.v.m. de werken aan het herinrichten van de markt.

De omleidingen n.a.v. de heraanleg van de markt hebben een aantal knelpunten scherp gesteld (bv. kruispunt Oudebruglaan - Martelarenlaan, Poststraat, enz.)

Een globaal en samenhangend mobiliteitsplan is niet iets wat op zeer korte tijd kan gerealiseerd worden. Dat de uitvoering ervan ook tijdelijke hinder met zich meebrengt is logisch en de inwoners moeten zich hier voldoende bewust van zijn.

In het mobiliteitsplan van 2002 wordt grote nadruk gelegd op het gebruik van de fiets voor de interne mobiliteit. Dit is goed maar bij de uitvoering van recente wegenwerken is daar weinig van te merken (bv. bij de heraanleg van de H. Hartlaan is geen fietspad voorzien).

In het mobiliteitsplan is er sprake van het invoeren van dubbelrichtingsverkeer voor fietsers in een aantal straten van het centrum (o.a. Brugstraat, Zelestraat, enz.). Wij zijn hier niet mee akkoord. Vele van die straten zijn te smal, er is een parkeerzone aan één zijde van de straat en de nog resterende vrije ruimte laat niet toe dat een auto en een fietser naast elkaar rijden, laat staan dat er nog een fietser uit de tegenovergestelde richting komt. Deze situatie doet zich nu al geregeld voor gezien er fietsers zijn die zich niet houden aan het bestaande verkeersreglement

Veilig bereikbare schoolomgevingen zijn ook zeer belangrijk. Vergeten wij niet dat een groot gedeelte van de schoolgaande jeugd te voet of met de fiets naar school gaat.

Er zijn nog steeds tal van gevaarlijke oversteekplaatsen, o.a. aan de school op de Heirbrug, kruispunt Sterrestraat – N47, Lokerhoutstraat N-47, school H.Engelen aan de N-47 (ongelukige ligging aan een 4-baansrijweg voor doorgaand verkeer)

Het kruispunt Groendreef–Uebergdreef –in/uitrit NMBS- parking is gevaarlijk voor alle weggebruikers.

Een vlotte interne mobiliteit veronderstelt ook dat de straten zich in een goede toestand bevinden. Als je regelmatig fietst, stel je vast dat je soms beter een mountainbike gebruikt dan een gewone stadsfiets!

Vooraf in het centrum zijn er heel wat voetpaden die niet voldoen aan de vereisten Vaak zijn ze eerder te smal en hellen ze af en zijn niet geschikt voor een rollator of een buggy.

Vaak staat er alles en nog wat op het voetpad zodat een vlotte en veilige doortocht onmogelijk wordt (bv. Luikstraat, Zelestraat, Brugstraat, enz.)

De meeste grote baanwinkels bevinden zich aan de N-47, meer bepaald aan de zuidoostelijke zijde van de stad. Deze zijn niet zo vlot bereikbaar voor de bewonerszone aan de noordoostzijde van de stad (o.a. woonzone aan de Kop, Nieuwe wijk enz.) dit geldt ook voor bewoners van het centrum, die niet over vervoer beschikken (waaronder heel wat oudere senioren), dit mede door het feit dat er heel wat buurtwinkels/voedingszaken verdwenen zijn. Dit zal door de verhuizing van Colruyt naar de N 70 verder in de hand worden gewerkt.

Tevens ontstaat er op deze toch al drukke verkeersader een nieuwe verkeerssituatie.

De aansluiting van Lokeren aan het nieuwe fietspad langs de spoorweg naar Sint-Niklaas laat te wensen over.

Het toeristisch fietspad langs de Durmeboorden stopt aan de markt. Wanneer wordt dit doorgetrokken stroomopwaarts? Ook dit is een toeristische troef voor Lokeren. De Durme-dijk wordt op de linker oever nog steeds afgesloten en dit ten onrechte.

Knelpunten deelgemeenten: de verbinding van deelgemeenten en afgelegen woonkernen zijn voor verbetering vatbaar.

Wij denken hier aan:

- fietspad in de St-Jozefstraat
- fietspad Everslaar
- Oudenbos: geen vlotte verbinding openbaar vervoer met Lokeren

Aanbevelingen

Wij stellen voor om gevaarlijke oversteekpunten te inventariseren en een uitvoeringsplan bij te stellen

Wij zijn niet akkoord met het invoeren van dubbelrichtingsverkeer voor fietsers in bepaalde smalle straten in het centrum van de stad. Wij vragen dat dit voorstel herbekeken wordt om de veiligheid van alle deelnemers in het verkeer beter te beschermen.

Het in- en uitrijden van de NMBS-parking aan het kruispunt Groendreef–Uebergdreef zou veiliger moeten gemaakt worden.

Hoe gaat men de verkeerssituatie aan de nieuwe Colruyt aanpakken? Is dit voldoende bestudeerd en zijn daar voldoende afspraken rond gemaakt?

De aansluiting van Lokeren aan het nieuwe fietspad langs de spoorweg naar Sint-Niklaas is voor verbetering vatbaar. Ook toeristisch gezien zou dit een pluspunt zijn mocht dit in orde worden gebracht.

Het toeristisch fietspad langs de Durmeboorden stopt aan de markt. Wanneer wordt dit doorgetrokken stroomopwaarts? Ook dit is een toeristische troef voor Lokeren. De Durmedijk wordt op de linker oever nog steeds afgesloten en dit ten onrechte.

De verbinding met de deelgemeenten en afgelegen woongebieden kan verbeteren.

Zijn voor verbetering vatbaar:

- het fietspad in de Sint-Jozefstraat*
- het fietspad op Everslaer*
- de verbinding van Oudenbos en Lokeren met het openbaar vervoer.*

4.4. Openbaar vervoer

Lokeren kent een goede treinverbinding met Gent en Antwerpen. De verbinding met Brussel, via Dendermonde, is door recente maatregelen van de NMBS verslechterd. Er moet worden overgestapt in Dendermonde. Daarenboven zijn de perrons in het station niet aangepast aan de hedendaagse treinstellen.

Niet alle woon- en werkgebieden zijn voldoende bereikbaar met de Lijn. Sommige, worden niet of nauwelijks bediend. Een stadsnet is volgens de Lijn blijkbaar niet haalbaar.

Aanbevelingen

Er zijn dus ook op dit vlak nog voldoende knelpunten en aandachtsgebieden voor de nabije toekomst. Kan er eens gedacht worden aan een wekelijkse marktbus die de verschillende verder afgelegen woonkernen of deelgemeenten verbindt met de markt?

4.5. Ook dit nog...

De afwezigheid van openbare toiletten in Lokeren..

De aanpak van het zwerfvuil en de verloedering van plantsoenen en fonteinen.

Aanbevelingen

Op korte termijn realiseerbaar: tijdens de diensturen openstellen van toiletten in openbare gebouwen (stadhuis, museum, bibliotheek, cultureel centrum, ...) met voldoende aanduiding..

Later: het plaatsen van moderne openbare toiletinstallaties tegen betaling.

Controle op het sluikstorten en verwijderen van zwerfvuil door het uitbesteden aan Sociaal Economische Projecten.

5. Cultuur, verenigingsleven en sport

5.1 Uitgangspunten

Cultuur moet, in al zijn vormen, bevorderd en gestimuleerd worden. Daarbij moet ook voldoende aandacht zijn voor de betaalbaarheid, toegankelijkheid en programmering voor de bredere lagen van de bevolking, inclusief de deelgemeenten.

Het sociale weefsel is van zeer groot belang voor de leefbaarheid van elke gemeente/stad. Hiertoe levert het verenigingsleven een grote bijdrage. Uit onderzoek van o.a. prof. M. Elchardus (VUB), blijkt dat het verenigingsleven het democratisch gehalte van de samenleving bevordert.

Op vlak van sport en beweging is een specifieke benadering van ‘sport voor de ouder wordende burger’ wenselijk. Sport als middel voor gezondheidspreventie, bevorderen van sociaal contact en psychisch welbevinden is aangewezen zonder gericht te zijn op competitie.

5.2 Enkele belangrijke aspecten

Zoals gesteld in de uitgangspunten, kunnen verenigingen ook een rol spelen in het aanbieden van vereenzaming doorbrekende contacten en initiatieven en het versterken van het sociaal weefsel van de samenleving. Ze kunnen daardoor een positieve impact hebben op het vormgeven van het eigen leven

Er is behoefte aan een ruimer cultuuraanbod dat ook rekening houdt met de 60+er. Een beter en meer gestructureerd overleg met de cultuursector is hierbij wenselijk. Cultuurbeleid moet erop gericht zijn te zorgen dat alle inwoners optimale kansen krijgen om deel te nemen aan het cultureel leven.

Heel wat verenigingen organiseren ook culturele, vormende en educatieve initiatieven maar hebben het moeilijk met het vinden van betaalbare initiatieven en locaties. Ze worden daarvoor ook niet ondersteund terwijl het o.a. voor de sociaal-culturele verenigingen van overheidswege wel tot hun opdrachten wordt gerekend.

De werking van het Cultureel centrum is teveel op het centrum gericht en te weinig naar de deelgemeenten en verder afgelegen woonkernen. Ook het programma-aanbod is teveel op de cultuurgetrouwen gericht en te weinig op het aanboren van nieuwe doelgroepen.

Bewoners van Eksaarde, Daknam, Doorslaar, Oudenbos, en zeker de ouderen zakken overdag al niet gemakkelijk af naar het Cultureel Centrum, laat staan 's avonds.

Ouderen wensen vooral overdag (en in de week) naar dergelijke initiatieven te gaan. De moeilijke parkeerfaciliteiten in de onmiddellijke omgeving van het Cultureel centrum zijn daarbij ook een bemoeilijkende en remmende factor o.a. beperkte duurtijd van het parkeren). Je moet eigenlijk tijdens de voorstelling de zaal uitspurten om een nieuw parkeerticket te kopen als je al een plaatsje vindt in de onmiddellijke omgeving. Gratis parkeren op de grote kaai is voor deze doelgroep geen alternatief. De kortste weg van de parking naar het Cultureel Centrum werkt vooral 's avonds het veiligheidsgevoel niet in de hand. Uit onderzoek blijkt dat deze problematiek voor potentiële nieuwe gebruikers een belangrijke hindernis kan zijn. Voor de vaste klanten speelt dit geen noemenswaardige rol.

Men moet er voldoende over waken dat van overheidswege geplande initiatieven niet teveel in de plaats komen van of concurreren met de verenigingen. De overheid beschikt immers over meer middelen en een personeelskader waartegen verenigingen, die met vrijwilligers werken, niet tegenop kunnen.

Vorming en levenslang leren eindigt niet bij de pensionering! Levenslang leren beperkt zich niet tot het deelnemen aan cursussen en educatieve initiatieven. Ook het uitwisselen van ervaringen e.d. hoort hier bij. Veel ouderen hebben heel wat levenservaring en een bagage van (beroeps)ervaring. Dit wordt nauwelijks aangeboord. De ouderen zijn ook een belangrijk stuk levend geheugen van onze samenleving.

Wij stellen ons ook de vraag in welke mate de bibliotheek ook ouderen bereikt. Gezien ouder worden een *deficitimago* heeft in onze moderne maatschappij (\neq samenleving) vormt dit voor ouderenverenigingen een bijkomend imago probleem. Er leeft nog steeds een halsstarrig vertekend beeld van en over ouderen ook bij overheden.

De sterke veroudering binnen de veroudering en verkleuring van de oude stadskern van Lokeren bemoeilijkt daar het in leven houden van noodzakelijke vormen van verenigingsleven en van sociale cohesie.

Uit onderzoek (o.a. seniorenbehoefteonderzoek) blijkt dat Lokeren en vooral het centrum een moeilijke plaats is voor het ontplooiën van verenigingsleven, het aantrekken van vrijwilligers e.d. (zie ook vorig punt.)

Aanbevelingen

Een positievere imagovorming moet mede door de overheid gedragen worden. Dat ouderen ook openstaan voor cultuur, vorming en educatie wordt duidelijk aangetoond door verschillende initiatieven en activiteiten (o.a. seniorenacademie e.d.)

"Levenslang leren voor ouderen" komt niet of toch onvoldoende aan bod en zou moeten gestimuleerd worden.

Het cultuuraanbod is niet gericht op het bereiken van het grootste gedeelte van de bevolking. Er moet ook meer aandacht besteed worden aan doelgroepen, deelgemeenten ...

Het cultuurbeleid moet er meer op gericht zijn om alle inwoners kansen te geven. Toegankelijkheid, aanbod, prijsbeleid, bereikbaarheid e.d. moeten meer aandacht krijgen.

Het zou hierbij zeer nuttig zijn te onderzoeken hoe het met de participatie van de Lokeraar aan het culturele leven is gesteld, ook wat bv de ouderen betreft heeft men daar een zicht op? Ook buiten Lokeren?

De werking voor en naar kansgroepen (o.a. de ouderen) kan wellicht extra betoelaagd worden (worden alle bestaande mogelijkheden voldoende benut?).

Het subsidiesysteem via de cultuurraad is aan herziening toe.

Er is een grote nood aan goede, aangepaste en betaalbare lokalen. Kan er samengewerkt worden met de bestaande privé-zalen? Wij stellen hier als voorbeeld het succesvolle project "Casino" te Sint-Niklaas waar een vzw een vervallen pand in de Stationsstraat heeft omgetoverd in een complex met een prachtige concertzaal, evenementenzalen en horeca die de buurt nieuw leven heeft ingeblazen.

In het kader van het aanbod naar aangepaste en betaalbare lokalen voor het verenigingsleven vragen wij ons af of het nieuwe complex op de Sportlaan hiertoe zou kunnen bijdragen. Het oprichten van ontmoetingscentra in deelgemeenten zou dit probleem mede kunnen helpen oplossen.

Er moet meer ruimte gegeven worden aan Lokerse kunstenaars, ook bij het uitleenaanbod.

De informatieverspreiding mag niet enkel gericht zijn op de nieuwe media. Informatie e.d. mag niet uitsluitend via internet verspreid worden.. Er wordt ook veelal verwezen naar een website. Men moet zich realiseren dat niet iedereen werkt met de computer en aangesloten is op het internet.

Op vlak van sport en beweging in het algemeen is een doelgroepgerichte promotie en sensibilisering noodzakelijk, denken we hierbij aan het Galm-project. Gezond bewegen bevordert de gezondheid en het sociale en psychisch welbevinden.

Het plaatsen van toestellen, bv. in parken e.d., die mensen kunnen gebruiken om te werken aan hun gezondheid (soort mini fit-o-meter)

5.3 Cultuurbeleidsplan

Enkele bedenkingen bij het huidige beleidsplan:

Senioren worden als een doelgroep weerhouden in het cultuurbeleidsplan (blz. 34)

De gebruikte beeldvorming is echter zeer stereotiep: ouderen zijn minder mobiel, tijd en geld zijn meestal geen probleem (?) enz. Geld speelt wel degelijk een rol. De ongelijkheid bij ouderen is vrij groot en het gemiddeld inkomen van de Lokerse ouderen ligt lager dan het gemiddelde in Vlaanderen. (zie inleiding). Men vergeet ook hier nog steeds dat de meeste ouderen gezonde mensen zijn die niet willen bestempeld worden als hulpbehoevenden.

De erfgoedsector bereikt de senioren wel goed, aldus dit beleidsplan. Bestaan daar cijfers over?

Men stelt wel terecht dat bereikbaarheid en toegankelijkheid belangrijk zijn, maar dat is voor elke doelgroep belangrijk. Bereikbaarheid van uit deelgemeenten en wijken (bv. Oudenbos, Doorslaar ..) is niet zo evident, vooral als men niet beschikt over eigen vervoer (zeker 's avonds).

De geformuleerde doelstellingen (blz. 53) zijn wat vrijblijvend (op een vergadering van de cultuurraad is gezegd: geen tijd en geen middelen om daar iets voor te doen). Ook hier een stereotiepe benadering: ouderen hebben veel tijd en meestal voldoende middelen.

Er zijn te weinig meetinstrumenten om bv. na te gaan wie neemt deel aan wat en waar, wat zijn de bestedingsmiddelen van de gebruikers enz. Participatie buiten Lokeren?

Swot- analyse (blz. 82 en volgende)

- als men de doelgroep niet of onvoldoende kent, wordt een goede analyse moeilijk
- cultuurparticipatie, in al zijn vormen, is ook een leerproces dat eigenlijk van kinds-been af moet beginnen. Ook school speelt hierin een grote rol (waar is er nog bv. een actieve muziekbeleving, zingen, schoolvoorstellingen enz. ?).
- zoals al vermeld speelt het financiële aspect wel een grote rol
- veel tijd? : vele actieve ouderen behoren tot de sandwich-generatie
- op basis van welke criteria gebeurt de algemene programmatie?
- wat doet men nu effectief aan het doelgroepenbeleid? Doelgroepenbeleid moet op langere termijn gebeuren, niet op (te) korte termijn en dit zonder de doelgroep te stigmatiseren. De cultuurraad zou periodiek het initiatief moeten nemen voor tussentijdse evaluaties van het cultuurbeleidsplan en tussentijds moeten rapporteren aan de Welzijnsraad en aan het Gemeentebestuur.
- wordt dit beleidsplan tussentijds bijgestuurd en geëvalueerd? Zijn er inmiddels concrete, inclusief verbeteracties, voorzien?

Aanbevelingen

De ouderen dienen beschouwd te worden als volwaardige burgers.

Wij vragen dat het beleidsplan tussentijds bijgestuurd en geëvalueerd wordt. Zijn er op dit vlak inmiddels concrete, inclusief verbeteracties, voorzien?

Doelgroepenbeleid moet niet op korte termijn maar op langere termijn gebeuren en dit zonder de doelgroep te stigmatiseren.

Tussentijdse bevraging van de gebruikers zou een eerste inzicht kunnen geven in de tevredenheid over het cultuuraanbod en de gebruikers er van.

Het invoeren van een cultuurpas (al dan niet met inkomensgrens) kan het gebruik maken van het cultuuraanbod stimuleren.

6. Participatie

Veelal wordt gesteld dat ouderen zich met de leeftijd wat terugtrekken uit het leven. Deze stelling doet zowel het individu als de gemeenschap tekort opdat op deze wijze veel competenties van ouderen en veel bereidheid om zich in te zetten onderbenut blijven.

Het beeld van “de oudere op rust” strookt niet met de werkelijkheid; de meeste ouderen functioneren zelfstandig en zijn maatschappelijk actief. Hun bijdrage kan niet worden gemist in de samenleving en dit niet alleen op het vlak van zorg maar op vele domeinen van het maatschappelijk leven.

Volwaardige participatie op maatschappelijk, politiek, sociaal en cultureel vlak moet bevorderd worden voor iedere oudere en zeker voor de meest kwetsbare groepen zoals de kansarmen, de zieken en zorgbehoevenden, weduwen en weduwnaars, alleenstaanden, allochtonen etc.

Participatie is ook de poort tot solidariteit tussen oud en jong, tussen ouderen onder elkaar en dit zowel intergenerationeel als intercultureel.

Sociale activiteiten en sociale contacten hebben een impact op het individuele welzijn en een goed netwerk vormt een goede remedie tegen gevoelens van vereenzaming.

Participatie heeft verschillende vormen. Er zijn vooreerst de contacten met kinderen, kleinkinderen, familie en daarnaast is er de deelname aan het verenigingsleven. De participatie in de buurt en de lokale omgeving mogen ook niet uit het oog verloren worden.

Hoe ouder men wordt, hoe belangrijker de lokale verbondenheid. Betrokkenheid bij het buurtleven door met elkaar een praatje te maken, gezellig samen te zijn, aandacht te hebben voor elkaar en voor elkaar diensten te bewijzen is voor ouderen van levensbelang.

Het verenigingsleven speelt hierbij een opmerkelijke rol. Het biedt de mogelijkheid om nieuwe netwerken op te bouwen in de plaats van deze die verloren zijn gegaan op het vlak van arbeidsparticipatie en verliezen van aanverwanten. De ouderenverenigingen zijn daarbij het meest in trek. De wens om anderen te ontmoeten, de gezelligheid en het feit dat men het idee of de gedachte van de vereniging steunt zijn de hoofdredenen van lidmaatschap.

Het verenigingsleven en dienstencentra spelen hierbij een belangrijke rol. Zij zorgen er niet alleen voor dat er activiteiten zijn die ouderen aanspreken, maar zij bewegen ook ouderen om zich voor anderen in te zetten.

6.1 Maatschappelijke participatie/vrijwilligerswerk

Ouderen nemen allerlei rollen op en vervullen op die manier een belangrijke maatschappelijke functie.

De belangrijkste zorgverleners zijn mantelzorgers. Meer dan een derde van de ouderen participeert daar aan. Een nog grotere groep zorgt voor opvang van kleinkinderen. Zij verstrekken ook zorg aan één of meer zorgbehoevende.

Vrijwilligerswerk heeft ouderen heel wat te bieden zoals de mogelijkheid om sociale contacten te leggen en te onderhouden.

Aanbevelingen

Uit de studie van Prof. Verté blijkt dat Lokeren beschikt over een potentieel van vrijwilligers dat in vergelijking met andere gemeenten onvoldoende aangeboord is.

Initiatieven waarbij vrijwilligers gestimuleerd worden zijn vrijwel onbestaande.

Bij de pensioenaanvraag kan meteen een brochure betreffende vrijwilligerswerk in Lokeren worden meegegeven aan de aanvrager.

6.2 Educatieve Participatie

Blijven leren behoort bij een mens als in- en uitademen. Het leren van elkaar is voor ouderen de belangrijkste vorm van leren.

Ouderen bezitten meer dan jongeren een brede doorleefde kennis die waardevol en precies kan zijn. De fysieke en mentale conditie van de persoon heeft invloed op de bruikbaarheid van de competenties waarover hij of zij beschikt.

Veel hulpverleners en leeftijdsgenoten spelen hierbij een belangrijke rol evenals de buurt- en dienstencentra en het verenigingsleven.

Ouderen kunnen zich ook inzetten als vrijwilliger of als helper bij het leren.

Niettemin er een brede en een ruime interesse is bij ouderen om te leren is er toch sprake van een te lage participatie, vooral bij laaggeschoolden.

Aanbevelingen

Een drempelverlagend aanbod via de socioculturele sector kan een belangrijke brug slaan betreffende levenslang en levensbreed leren om zo vervreemding te voorkomen.

Een goede samenwerking tussen de Cultuurdienst en de verenigingen is hier primordiaal.

6.3 Culturele Participatie

Er is een groot verschil in vrijetijdsbesteding en cultuurparticipatie binnen de ouderengeneratie. Bij heel wat ouderenverenigingen wordt het accent gelegd op sociale contactvorming, wat ook niet onbelangrijk is.

Voor oudere senioren gebeurt de vrijetijdsbeleving vooral in groeps- en georganiseerd verband. De jongere generatie is meer mobiel en heeft een groot netwerk.

Vorming en opleiding zijn doorslaggevend. Bij 65+ers is een lage deelname vooral te wijten aan factoren die samenhangen met de hogere leeftijd.

Algemeen kan men stellen, hoe hoger de opleidingsgraad, hoe hoger de participatiegraad. Wie voor zijn/haar pensioen geen recreatiecultuur had zal er in de regel nadien ook geen meer ontwikkelen.

Verder verwijzen wij naar de rubriek 5. Cultuur, verenigingsleven en sport (bladzijde 18).

Aanbevelingen

Er is behoefte aan een centraal overzicht van het aanbod door de ouderenverenigingen (waar kan ik wat doen?). Hier is een taak weggelegd voor de Seniorenconsulent.

Er moet rekening gehouden worden met de kansengroepen binnen de ouderengroep.

Toegangsprijzen en mobiliteit zijn belangrijke randvoorwaarden.

6.4 Sportparticipatie

Volgens het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie bewegen een groot deel van de ouderen te weinig om hun huidige gezondheid te verbeteren.

De motivatie om te bewegen en te sporten ligt bij de ouderen in hoofdzaak bij gezondheid, ontspanning en het sociale aspect en in mindere mate bij prestatie.

Aanbevelingen

Er is nood aan een participatiebeleid waarbij elke oudere in functie van zijn fysieke mogelijkheden een plaats vindt. Hierbij mag de aandacht voor de kansengroepen niet vergeten worden.

Ook hier verwijzen wij verder naar de rubriek 5. Cultuur, verenigingsleven en sport (bladzijde 18)

6.5 Politieke/bestuurlijke participatie

Een belangrijke vorm van maatschappelijke participatie is het deelnemen aan het bestuur en het beleid van allerlei organisaties en instellingen.

Participeren in de werking van de politieke instellingen is er één van. Dit kan in het aannemen van een politiek mandaat of uit het actief lidmaatschap van een politieke partij of van advies- of overlegorganen.

Daarnaast participeren vele ouderen in het bestuur van diverse organisaties en instellingen (ouderenvoorzieningen, welzijn, onderwijs, cultuur, sport).

6.5.1.Rechtstreekse Participatie

Minder dan een kwart van de ouderen is geïnteresseerd in politiek

Over het algemeen kan gesteld worden dat de senioren op de verkiezingslijsten ten opzichte van de kiesgerechtigden ondervertegenwoordigd zijn. In 2006 werden in Vlaanderen slechts 1/5 van de oudere kandidaten effectief verkozen.

6.5.2.Onrechtstreekse Participatie

Onrechtstreekse participatie is gericht op het beïnvloeden van de politieke participatie onder meer door deelname aan inspraak- en overlegorganen en dit op de verschillende beleidsniveaus.

De lokale ouderenadviesraad is een middel om de ouderen inspraak te geven over alles wat tot het werkterrein en het levensdomein van de senioren behoort.

De adviesraad heeft tot doel:

- Advies uit te brengen aan het bestuur over alles wat tot het werkterrein van de ouderen behoort en dit zowel op vraag van het bestuur als op eigen initiatief.
- Er over te waken dat inspraak een geïntegreerd onderdeel wordt en blijft van de voorbereiding en uitvoering van het beleid in hun sector.
- Een platform te bieden voor gesprek en samenwerking ten behoeve van verenigingen, organisaties en instellingen die op hun terrein werkzaam zijn.

Een goed functionerende adviesraad draagt bij tot een effectieve belangenverdediging van ouderen in het gemeentelijk beleid en is een meerwaarde.

Aanbevelingen

Competentie en deskundigheid

De overheid moet zorgen voor een mentaliteitsverandering waarin de maatschappelijke inzet van ouderen positief wordt gewaardeerd en gestimuleerd en barrières wegwerken die een volwaardige participatie van ouderen in de weg staan.

Er zijn nieuwe competenties nodig om naar behoren te kunnen blijven functioneren in een snel veranderende omgeving. Vermogens die niet benut worden gaan er op achteruit.

Een samenleving die haar mensen onvoldoende kansen biedt om maatschappelijk actief te zijn doet niet enkel zichzelf tekort maar ontnemt ook kansen om competent, zelfstandig en inzetbaar te blijven.

Minder voor ouderen maar **meer met** ouderen werken. Ouderen nemen gemakkelijker zaken aan van leeftijdsgenoten

Uitbouw van netwerken

Binnen de bestaande netwerken een contactpersoon/aanspreekpunt zoeken. Deze personen hebben een signaalfunctie voor welzijnsdiensten. Het sociaal huis is hiervoor goed geplaatst.

Met mensen die aan huis komen een informeel overleg starten: Wit-Geel kruis, thuisverpleegkundigen, eigen thuiszorgdiensten, mantelzorgers, postbodes, huisartsen, kinesisten , ...

Contact tussen ouderen stimuleren op het vlak van cultuur, vrije tijd, maatschappelijke ont-plooiing, De successen van sport overdag, van de specifieke verenigingen voor senioren, de vrijwilligerswerking waar senioren zich voor anderen inzetten tonen duidelijk aan dat senio-ren belang hechten aan hun vrije tijd en er een zinvolle invulling aan willen geven.

Ook contacten tussen jong en oud stimuleren door bij voorbeeld grootouders te betrekken bij de school, niet alleen in de opvang, maar bv. als voorlezer, begeleider. Het organiseren van cursussen met jongeren aan ouderen en vice versa is een verrijking. Denk hier maar aan het succes van de cursus "gsm 60+", die de Seniorenraad samen met de leerlingen van Onze Lieve Vrouw Presentatie in het voorjaar van 2011 heeft georganiseerd.

Het ter beschikking stellen van betaalbare ruimten voor vergaderingen, sociale ontmoetingen etc.

Ook hier valt het ontbreken van een dienstencentrum weer op.

Het dienstencentrum is een ideale plaats om ouderen uit hun isolement te halen en te betrekken bij allerlei activiteiten. Dit is een moeizaam proces, maar door een sociaal restaurant bijvoorbeeld, komt men bijna dagelijks in contact met personen die niet altijd met hun problemen te koop lopen maar van wie men stilaan het vertrouwen kan winnen en ze kan inschakelen bij tal van activiteiten.

Niettegenstaande de grote inspanningen die het OCMW gedaan heeft gedaan m.b.t.; het Sociaal Huis in het algemeen en de dienst van TAS in het bijzonder met het enig loket, betreuren wij het dat in Lokeren nog steeds geen dienstencentrum aanwezig is.

Bij onze studiereis naar Roeselare in het voorjaar van 2011 is het ons opgevallen hoe stimulerend een dienstencentrum kan werken voor iedereen, maar vooral voor ouderen en voor kansarmen in het bijzonder.

Specifiek m.b.t. de Seniorenraad

Het bestuur dient de lokale adviesraad ernstig te nemen: luisterbereidheid en elementaire wellevendheid zoals ontvangstmelden van adviezen, brieven, nota's, berichten en informatie over de behandeling er van is een minimum van respect voor hen die zich belangeloos en vrijwillig inzetten voor de ouderen.

Wanneer geen gevolg kan worden gegeven aan een verzoek wordt minstens een motivatie van het antwoord verwacht. .

Overleg tussen de diverse stedelijke adviesraden (kruisvertegenwoordiging in andere adviesraden) kan verruimend en tijdbesparend werken. Rechtstreekse communicatie en het opbouwen van relaties met wederzijds begrip en respect zijn hier de mogelijke pluspunten van. Dit is een prioritaire taak voor de stedelijke Welzijnsraad.

Verder moet de samenwerking met de ouderenverenigingen om ouderen maatschappelijk te betrekken (ook kansarmen en geïsoleerde ouderen) geïntensiveerd worden.

Vertegenwoordiging van de allochtone gemeenschap in de seniorenraad zou welkom zijn.

Het planlastendecreet voorziet enkel de mogelijkheid en niet de verplichting om belanghebbenden te betrekken bij de opmaak van de meerjarenplanning.

Wij verwachten dat het Gemeentebestuur verder gaat en effectieve garanties biedt voor de betrokkenheid van de Seniorenraad bij de opmaak er van.

Specifiek m.b.t. de actieve participatie

Wij stellen voor dat elke politieke partij, minstens één oudere een verkiesbare plaats toekent op de kandidatenlijst van de Gemeenteraadsverkiezingen.

7. Informatie, Communicatie, Media

7.1. Enquête

De seniorenraad heeft in september/oktober 2011 een enquête georganiseerd over de wijze waarop ouderen hun informatie inwinnen.

Een 1000 tal formulieren werden verspreid via de ouderenverenigingen en het sociaal huis.

Een 150-tal formulieren werden terug ontvangen.

Het gros van de respondenten waren 70 en 80 jarigen, zelfs een paar 90 jarigen!

De meeste respondenten waren woonachtig in het centrum, Bergendries, Heirbrug, Spoele en Daknam. Inwoners van Eksaarde, Oudenbos, Rozen, Heiende en Kopkapel vormden de minderheid.

Hieruit bleek dat:

- senioren over het algemeen tevreden zijn over de informatie die zij van het stadsbestuur of het OCMW ontvangen.
- se informatie die zij ontvangen algemeen als duidelijk en begrijpelijk wordt beschouwd. Sommigen vinden deze te beperkt, anderen dan weer overvloedig.
- voor het aanbrengen van problemen of vragen senioren hoofdzakelijk grijpen naar de rechtstreekse communicatie: bezoek aan de diensten of telefoneren.
- senioren er weinig voor voelen om klachtenformulieren of meldingsformulieren in te vullen, ook een brief schrijven is niet zo populair.
- er senioren zijn die van oordeel zijn dat zij niet ernstig worden genomen en geen gehoor krijgen wanneer zij een probleem aanbrengen.
- senioren hun informatie vooral uit de infokrant, berichten van het stadsbestuur of het OCMW, de regionale pers en regionale televisie halen.
- er nog steeds senioren zijn die niet kunnen lezen of schrijven. Zij halen hun informatie uit contacten met vrienden en andere personen.
- senioren met een handicap ook mensen zijn en ook recht hebben op informatie. Hoe worden doven, slechthorenden en slechtzienden geïnformeerd?
- er behoefte is aan nog meer informatie over specifieke problemen die senioren bezighouden, o.m. verblijf in woonzorgcentra, voordelen en tegemoetkomingen waarop zij recht hebben, activiteiten voor senioren en het verenigingsleven.
- vele senioren van oordeel zijn dat te veel en te gemakkelijk naar de nieuwe communicatiemiddelen wordt gegrepen. Het beleid moet zich realiseren dat niet iedereen over een computer en internet beschikt. Er wordt te gemakkelijk verwezen naar een website.
- informatiekanaalen moeten aangepast worden volgens de behoeften
- vele senioren hulp van kapitaal belang vinden; eenzaamheid en isolement zijn grote problemen bij ouderen. Vele senioren zo lang mogelijk thuis wensen te blijven wonen. Zij vragen dat het beleid zou tussenkomen in de aanpassing van de woningen van ouderen en langdurig zieken en daarvoor subsidies zou voorzien.
- senioren vinden dat te weinig aandacht wordt besteed aan de zwakke weggebruikers naar en in het centrum (voetpaden, fietspaden,...)
- mogelijkheden nagaan inzake vorming en nieuwe technieken (gsm internet, msn gps, huishoudapparaten...)

Aanbevelingen.

Algemeen

- Respect tonen voor de ouderen, i.p.v. ze te negeren, ze af te schepen. Dit kan onder meer door de boodschap van respect te herhalen en het personeel opleiding te geven in een correct onthaal van de oudere burgers. Ouderen moeten erkend worden voor de inzet in het verleden en hun waarde voor de toekomst.

- Binnen het wettelijk kader trachten om een leeftijdsneutraal personeelsbeleid te voeren.

- Het blijven verderzetten van het initiatief van de uitnodiging van de 80-jarigen om ze te informeren over het wonen in een woonzorgcentrum en over de tegemoetkomingen en diensten waarop zij recht hebben. In het najaar van 2011 vond de tweede editie plaats in het WZC Hof van Eksaarde. Dit was een enorm succes met ca. 270 deelnemers.

- *Moet dit initiatief beperkt blijven tot 80-jarigen? Het is historisch zo gegroeid en is gestart als een inhaalbeweging naar alle 80+ers, maar jongere ouderen (60+ers) hebben ook recht op deze informatie. Denk maar aan de lange wachttijden voor serviceflats en woonzorgcentra. De regelgeving is onvoldoende gekend en veelal worden de diensten te laat geconsulteerd.*

Voor informatieverstrekking niet enkel grijpen naar de nieuwe communicatiemiddelen maar ook informatie verspreiden via de traditionele kanalen die ouderen het meest gebruiken: infokrant, regionale pers en televisie.

Rekening houden met het feit dat er nog ouderen zijn die niet kunnen lezen of schrijven en met personen met een gebrek (doven, slechthorenden, slechtzindenden,...). De drempel om zaken aan te brengen ligt hier nog hoger dan bij goed functionerende ouderen.

- *Het organiseren van huisbezoeken bij thuiswonende (oudere) senioren*

M.b.t. De Seniorenraad

- *De seniorenraad is er voor ouderen.*

- *Er moeten meer inspanningen geleverd worden om de seniorenraad beter bekend te maken.*

Dit kan onder meer door:

- *Een vaste rubriek van de seniorenraad in te lassen in de infokrant. Niet enkel de lokale maar ook de regionale pers in te schakelen om de werking van de seniorenraad en activiteiten voor ouderen bekend te maken.*

- *Het ter beschikking stellen van voldoende financiële middelen aan de Seniorenraad om zijn taken uit te voeren.*

- *Een afsprakennota maken tussen het Stadsbestuur/OCMW en de seniorenraad waar in de bepalingen tussen adviesvraag en adviesverlening worden gemaakt.*

- *De aanstelling van een seniorenconsulent om de seniorenraad en de ontwikkeling van een kwalitatief ouderenbeleid te ondersteunen. Deze moet de ouderen aanmoedigen om een actieve houding aan te nemen.*

Bestuur

Marc Cogen, voorzitter
Robrecht Vanoutrive, ondervoorzitter
Hervé Devos, penningmeester
Roger Swens, secretaris

Leden

André De Brauwer
Robert De Clippeleire
Willy Delbruyère
Erik De Meuleneere
Roger Goossens
Rita Laurier
Frans Lootens
Marc Prinsier
Iris Schmidt
Erna Vermoens

Plaatsvervangers

André Cleys
Michel De Roover
Bettina De Schrijver
Jeanne Ernalsteen
Mariette Fermont
Simone Poppe
Georges Raes
Etienne Schatteman
Hugo Vanderstraeten
Eduard Van Goethem
Robert Van Rumst
Marc Van Slycken
Nelly Vermeiren
Annie Wulteputte